

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор” по: област на висше образование 3.0. «Социални, стопански и правни науки», професионално направление 3.8. „Икономика”, научна специалност „Организация и управление на производството”

Автор на дисертационния труд: ДРАГАН МЕТОДИЯ МИЛАДИНОСКИ, докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг” при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „УПРАВЛЕНИЕ И РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА АГРАРНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ“

Рецензент:

Доцент д-р Теодора Орфеева Паришева-Стоева, 3.0. „Социални, стопански и правни науки”, 3.7. „Администрация и управление”, Организация и управление на производството, определена за член на научното жури със заповед № РД-16-481/05.05.2022 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Представеният за становище дисертационен труд представлява актуално изследване на редица основни теоретични и практически въпроси, свързани с конкурентоспособността на селскостопанското предприятия, която се разглежда като резултат, функция от избора на организационна форма за развитие на бизнеса.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Основната цел на дисертационния труд е да се направи анализ и оценка на факторите, определящи конкурентоспособността на земеделските предприятия в Република Северна Македония и да се разработят насоки за подобряване на тяхната конкурентоспособност на вътрешния пазар. Предмет на изследването е конкурентоспособността на селскостопанските предприятия в Република Северна Македония.

С оглед постигане на поставената основна цел се решават следните изследователски задачи:

- Да се определи икономическата същност на селскостопанското предприятие като производствена система и изграждащите го елементи;
- Да се изяснят методологичните подходи и методическите въпроси при изследване и оценка на конкурентоспособността на селскостопанското предприятие;
- Да се проучи и анализира състоянието и тенденциите в развитието на основните фактори, определящи конкурентоспособността на селскостопанските предприятия в Република Северна Македония;
- Въз основа на извършения анализ да се разработят насоки за подобряване на конкурентоспособността на селскостопанските предприятия в Република Северна Македония. Емпиричната информация за изследването е осигурена от анкетни

проучвания, проведени на ниво селскостопанско предприятие по изготвени от автора анкетни карти.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е изложен в увод, три глави и заключение, разположени на 125 страници, използвана литература и приложения. Изследването е онагледено с 10 фигури и 5 таблици и 1 приложение. Цитирани са 142 литературни източника. Като обем, структура, библиография и емпирични приложения, дисертацията отговаря на изискванията на *Закона за научните степени и звания*.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В настоящите условия, селскостопанските предприятия в Северна Македония определят следните пречки за подобряване на тяхната конкурентоспособност – ограничен достъп до някои производствени ресурси и високи производствени разходи; недостатъчен оборотен капитал; ниска механизация на производството; ограничен достъп до пазара; конкурентния внос на земеделски продукти, както и често променящата се нормативна уредба. Основен лимитиращ фактор при увеличаване на размера на предприятието е наличната земеделска земя. Земеделските производители изтъкват, че цените на земеделската земя са се увеличили значително и дори с помощта на отделните мерки, които ги подпомагат те не могат да си позволят да закупят такава.

Идентифицираните нужди на селскостопанските предприятия налагат да се предприемат следните важни решения:

- ефективен държавен контрол върху дейността на доставчиците на ресурси и търговците на земеделска продукция;
- работещи държавни гаранции за отпускане на кредит за нуждите на малките земеделски предприятия, както и създаването на условия за създаване на взаимоспомагателни кредитни, гаранционни и застрахователни фондове;
- по-гъвкава нормативна уредба. Да се даде право само на животновъдните стопанства да очертават пасищата в едно землище. Да не се изисква документ за собственост върху селскостопанската сграда при животновъдните стопанства, защото това ограничава достъпа до финансово подпомагане както и увеличава административните разходи;
- насърчаване на изграждането на местни земеделски тържища, на които правото да продават земеделска продукция имат само регистрираните земеделски производители;

5. Приноси на дисертационния труд.

В дисертационния труд могат да се открият следните приноси с научен и приложен характер:

1. Изяснена е същността на селскостопанското предприятие и управлението на неговата конкурентоспособност;
2. Разработена е концептуална рамка за оценка на конкурентоспособността на селскостопанските предприятия;
3. Анализирано и оценено е равнището на конкурентоспособност на предприятията в сектора;

4. Установени са нуждите на селскостопанските предприятия относно по-доброто им конкурентоспособност и повишаване на тяхната конкурентоспособност;

5. Предложен е финансов модел за подобряване на конкурентоспособността на селскостопанските предприятия.

6. Критични бележки и въпроси.

Нямам критични бележки към работата на докторанта.

7. Публикувани статии и цитирания.

ДРАГАН МЕТОДИЯ МИЛАДИНОСКИ има пет /5/ статии, в които участва като автор:

1. Sofronija Miladinoski, Dragan Miladinoski, 2019. „Security of freight forwarding opportunity for development of the balkan economy“. Journal: Savremeni trendovi u razvoju saobracaja i bezbednosti regiona Jugoistocne Evrope, Constantin Magnus, Naissus. Volume 14, pp. 29-42, <https://konstantinveliki.edu.rs>
2. Драган Миладиноски, 2021. „Upravljanem ekoloshkim rizicima u riziku I neizvesnosti“. Journal: Bezbednost u posmodernom ambijentu. Volume 33, pp.81-98. ISBN 978-86-85985-46-1.
3. Драган Миладиноски, 2021. „Формирање на цена на нов производ“. Journal: Modernizacija izmedju prosperiteta I destrukcije, Volume 35, pp. 353-362, iISBN 978-86-85985-48-5
4. Драган Миладиноски, 2022. „Банките како поттикнувачи на агро бизнисот“ . Journal: International journal of recent research in art and sciencies. Volume 14, pp. 547-563. ISSN 1857-8128
5. Petar Borisov, Dragan Miladinoski, 2022. „Competitiveness of agricultural enterprises - theories and determinants“ , Journal: Journal of Bio-Based Marketing, Volume 1, pp. 57-69, ISSN 2683-0825.

Представените материали кореспондират с темата на дисертационното изследване. Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **ДРАГАН МЕТОДИЯ МИЛАДИНОСКИ** образователната и научна степен **„доктор“** по научната специалност „Организация и управление на производството“.

Дата: 01.06.2022г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО: Доц.д-р Теодора Стоева